

12.11.2021

ÄRENDE Undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo, Korsholm

SÖKANDE Back Rune, Back Yvonne, Dahl Kurt, Eklund Kenneth och Ann-Christin, Fransson Anna, Glasberg Göran, Hagberg Emily, Glasberg Tommy, Iivonen Maarit, Karp Roland, Knip Anna-Kaisa, Knip Matias, Löfbacka Stig-Olof, Löfbacka Vuokko, Mäki-Fossi Hilka och Martti, Mäkivirta Jaakko, Palojärvi Eero och Elise, Pätt Jan-Erik, Rinne Johanna, Sand Kristina och Jörgen, Smulter Bror Gustav, Tuomaala Anssi, Wiklund Stefan samt Williamsson Lilly

ANHÄNGIGGÖRANDE AV ANSÖKAN

Rune Back med medparter har i den ansökan som 2.7.2019 anhängiggjordes och senare kompletterades hos regionförvaltningsverket ansökt om undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo i Korsholms kommun.

MOTIVERING FÖR ANSÖKAN OCH TILLSTÅNDSMYNDIGHETENS BEFOGENHET

2 kap. 11 § och 1 kap. 7 § 1 mom. i vattenlagen

TILLSTÅND OCH BESLUT SOM GÄLLER PROJEKTET OCH PLANLÄGGNINGSSITUATIONEN I OMRÅDET

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har med sitt beslut 28.10.2010 Nr 192/2010/4 beviljat sökandena tillstånd att bygga en bro och brobankar försedda med två trummor över sundet mellan Yttre Bergskäret från fastigheten Globack 499-407-1-249 i Iskmo by på Iskmo bys samfällda områden 499-407-876-2 till Höuvan till fastigheten Huvan-Strand 499-408-5-47 i Norra Jungsund by på Norra Jungsund samfällda områden 499-408-876-3 samt att bygga ett överfartsställe för snöskotrar över den östra brobanken invid fastigheten Huvan-Strand 499-408-5-47.

Förrättningen enligt lagen om enskilda vägar berörande grundande av vägrätt till fastigheter på Holmen Höuvan i Korsholms kommun hade påbörjat 25.9.2014 i Lantmäteriverket. Anslutningstillstånd till förbindelseväg nr 17822, Köklotvägen, har beviljats 17.3.2017. Den nya vägsträckan är utpälad väster om Gloträsket i Yttre Bergskäret.

Förrättningsmännen har den 21.6.2017 beviljat sökanden vägrätt till holmen Höuvan. Förrättningsmännen ansåg att den enda möjligheten för vägens dragning är längs kanten av glosjön och konstaterade att vid byggandet ska miljöutredningens rekommendationer följas (förutom vägsträckningen längs Gloträsket) samt även Regionförvaltningsverket i Södra Finland och förvaltningsdomstolens givna beslut och tillståndsbestämmelser ska följas. Beslutet motiverades enligt följande:

- Vägrätten är viktig för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheterna på Höuvan.
- Vägrätten orsakar inte betydande olägenhet för någon fastighet.
- Vägrätten orsakar inte betydande olägenhet i naturen, beskär inte kulturvärden i miljön eller på annat liknande sätt i avsevärd mån kränker allmänt intresse.

Motparter besvärade sig till jorrdomstolen över förrättningsmännens beslut.

Jorrdomstolen förkastade besvär utom till den del som gällde Gloträskets status. Österbottens tingsrätt, jorrdomstol konstaterade i sin dom nr 18/9790 12.10.2018 att *eftersom Gloträsket bör anses såsom ett vattendrag, som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen, bör sökandena ansöka om i vattenlagen avsett undantagslov av regionförvaltningsverket innan vägrätten kan beviljas. I övrigt förkastades besvär. Förrättningsbeslutet blev sålunda till övriga delar gällande.*

Domstolen konstaterade i sina motiveringar att vägtrumman som sådan är till sin diameter liten och det är osäkert om vatten överhuvudtaget kan flöda in till Gloträsket ens vid högt vatten och stormar.

Högsta domstolen beviljade inte besvärstillstånd i sitt beslut 25.3.2019 Nr 0496 Dnro M2018/63.

Planläggningssituation och skyddsområden

På området gäller Korsholm kommuns strandgeneralplan för fastlandsstränderna (godkänd i kommunfullmäktige 12.4.2012, Högsta förvaltningsdomstolen 8.5.2015). Vägområdet har betäckningen M (jord- och skogsbruksdominerat område). Området reserveras i främsta rummet för jord- och skogsbruk och därtill hörande byggnadsverksamhet. Glesbygdsliknande byggande är tillåtet ytterom strandzonen. För fritidsbostäder finns 10 byggnadsplatser (RA) på Yttre Bergskäret, söder om Köklotvägen. Bildande av nya byggplatser för bostadsbyggande är inte tillåtet inom strandzonen.

I nordväst och nordost i Höuvan finns vattenområden som är skyddade (W/s, flada/glosjö karaktär). Vid Gloträsket finns ingen beteckning för t.ex W/s, MY eller MY/s genom att träsket konstaterades inte ha sån status att det behöver skyddas i samband med naturinventeringen för strandgeneralplan.

För den planerade vägsträckningen vid Gloträsket finns inga områden som ingår i de riksomfattande skyddsprogrammen eller i Natura2000

programmet och inte heller skyddade naturtyper i enlighet med naturvårdslagen. Vid Gloträsket finns inga områden som är skyddat i enlighet med skogslagens 10 § och 10a §.

PLACERING OCH DET OMGIVANDE OMRÅDET

Gloträsket ligger på Yttre Bergskär i Korsholms kommun. Gloträsket befinner sig mellan tre vägar söder om Köklotvägen, den stora landsvägen till Köklot. Gloträskets naturliga kontakt med omgivande vattenområden avskärs av två mindre vägar både på östra och västra sidan av träsket. En mindre väg planeras ut till andra fritidsfastigheter på Höuvan.

INNEHÅLLET I ANSÖKAN

Projektets syfte och allmän beskrivning

Ärendet gäller en vägförrättning enligt lagen om enskilda vägar och grundande av vägrätt till fastigheter på holmen Höuvan i Korsholms kommun. Sökandena ansöker om i vattenlagen avsett undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo. I vägförrättningen placerades den nya vägen i kanten på Gloträsket, väster om träsket. Vägsträckningen går först över en sank svacka mot väster som är under vatten speciellt under vårflödet. Efter svackan planeras vägsträckningen på kanten av fast mark.

Uppgifter om vattenområdet

Gloträsket är en liten insjö, egentligen ett träsk, ca 2,5 hektar till arealen med endast ett mindre utloppsrör i vägbanken på östra sidan som placerats för att reglera vattennivån i träsket. Sökandena föreslår att havsvattnet inte längre kan flöda in till Gloträsket vid högt havsvattenstånd, inte ens vid kraftiga stormar.

I Kvarkenområdet bildas de höga vattenstånden vid sydliga och västliga stormar och hårda vindar. Havsområdet runt holmen Höuvan är väl skyddat mot stormar och hårda vindar, eftersom de andra omgivande holmarna väster, norr och öster om Höuvan samt Köklotvägens vägbank ger fullt skydd mot vindarna. I Köklotvägens vägbank finns endast tre smala broöppningar mot öppet hav. Skillnaden mellan vattenståndet på norra sidan av Köklotvägen och vattenståndet på Höuvansidan är mycket stor under stormar och hårda vindar. Höga vattenstånden i allmänhet är kortvariga.

Enligt ansökan, har vattenståndet aldrig stigit över +90 cm, det högsta vattenståndet har varit +82 cm under år 2018.

Vattenprovet har tagits 8.5.2019 dels i Gloträsket och dels i havet. Enligt undersökningen och utlåtandet är vatten i Gloträsket inte havsvatten utan sötvatten och regnvatten. Därmed konstaterar sökandena att Gloträsket inte har en sådan kontakt med havet att havsvatten skulle kunna rinna in till Gloträsket. Rörets uppgift är endast att leda mältvattnet och regnvattnet ut ur Gloträsket. Enligt ansökan har Gloträsket inte längre

de väsentliga särdrag som krävs för att vara en glosjö i den mening som vattenlagen avser. De karakteristiska drag och faktorer som ligger till grund för skyddet av naturtypen glosjö har förstörts och existerar inte längre.

Vatten- och strandområden

Nature-Invest har uppgjort utredningen, som har bifogats i ansökan. Området undersöktes i fält i juli och i september 2016. Kontrollbesök gjordes vid Gloträsket även i maj och juni 2019. I utredningen konstateras att utan vägbankarna på östra och västra sidan, skulle träskets vattenspiegel inte finnas utan träsket vore till stora delar igenvuxet av vass och videbuskage. Vägtrummans reglering leder till att det idag finns en öppen vattenspiegel som höjer rekreativvärde för de omgivande fastigheterna och även möjliggör för mås- och andfåglar att häcka i området. Gråtrut hade intagit träsket sommaren 2016 med den följd att andra fågelarter trängdes undan.

I utredningen konstateras att för den planerade vägsträckningen vid Gloträsket finns inga skyddade typer av vattennatur i enlighet med vattenlagen. Genom att träsket redan omgärdas av tre vägar var av två redan reglerar vattennivån i träsket torde den nya vägsträckningen inte påverka träsket negativt i enlighet med 11 §. Vilket i sin tur skulle betyda att den planerade vägsträckningen inte behöver undantag enligt 11 §. Framförallt förändras inte träskets vattenområde avsevärt genom att t.ex. vattenspegeln redan regleras av två vägbankar och den nya vägen får en vägtrumma på passande nivå.

Flygekorre förekommer inte vid Gloträsket eftersom det inte finns lämpliga och sammanhängande skogsmiljöer. Ingen kartering av fladdermöss har gjorts, eftersom vägprojektet inte påverkar fladdermössens förökning i området. Övriga hotade däggdjur inventerades inte på grund av den låga sannolikheten att de förekommer inom området. Förekomsten av åkergröda inventerades i maj-juni 2019 och ingen förekomst konstaterades vid Gloträsket. De övriga kräl-, grod-, blötdjur, fjärilar, skalbaggar och sländor som är uppräknade i direktivet inventerades inte.

Av de akut hotade (CR) 13 fågelarterna eller av de utrotningshotade (EN) 36 arter häckar ingen vid den planerade vägsträckningen för Gloträsket. Av de sårbar (VU) 38 arter och missgynnade (NT) 23 arter förekommer sporadiskt vissa relativt vanliga arter.

Under andra fältinventeringar har konstaterats att inga hotade växt- eller djurarter förekommer i området kring den sank svackan.

Gloträsket är inte omnämnt i några andra inventeringar som gjorts i området (Fladorna och glosjöarna i Norra Kvarken, 1997 och De kustnära småvattendragens status som fisklekplatser i Österbotten 1997–1998).

Vägområden

Vägen på den västra sidan

Höuvanvägen, som förrättningsmännen beviljade vägrätten, löper nära strandkanten till Gloträsket på dess västra sida. På samma västra sida av Gloträsket finns sedan tidigare även en liten väg som leder till två fritidshus. Höuvanvägen skulle löpa samma sida av Gloträsket och ställvis korsa den existerande väg. Den nya vägsträckan passerar nära ett fritidshus, på ett avstånd av ca 30 m från huset, men på en lägre marknivå.

Enligt ansökan är det naturliga vattenflödet mellan Gloträsket och havet stängt genom byggandet av den lilla privata vägen som leder från Köklotvägen till de två fritidsfastigheten.

I den nordligaste delen planeras vägsträckningen gå över en sank svacka som tidigare troligen varit en bäck mellan glosjön och havet i väster. När man byggde vägen till fritidsfastigheten så fyllde man igen svackan så att inget vatten kunde rinna från glosjön till havet. Då stoppades också möjligheten för fisk att vandra upp och leka i glosjön.

Enligt ansökan är den lilla privata vägens höjdnivå i svackan +140 cm ovan medelvattenståndet i havet. Den naturliga högsta punkten på "bäckens" botten i svackan är +105 cm ovan medelvattenståndet. Vattenståndet i Gloträsket den 30.10.2017 var +85 cm ovan medelvattenståndet i havet.

I ansökan konstateras att havsvattnet inte längre kan flöda in vid högt vattenstånd i havet, inte ens under kraftiga stormar på den västra sidan av Gloträsket. Höuvanvägen kommer inte att försämra förhållandena i den nyss nämnda svackan, utan förhållandena har försämrats redan tidigare.

Vägen på den östra sidan

Vägen på den östra sidan av Gloträsket har byggts mellan åren 1987 och 1998. Avståndet från den östra vägen till havsstranden österut är 90–100 m. Vid röret finns en ca 10 meter lång grop, varifrån man högst antagligen har tagit material för vägbyggandet, och i riktning mot havet finns en tröskel på 10–13 meters avstånd från vägen och längre bort finns mindre förhöjningar och sänkor, där det växer träd och buskar. Tröskeln i viss mån hindrar havsvattnet att rinna i motsatt riktning in mot vägen och likaså att rinna ut i havet. Vatten från Gloträsket och från den omgivande terrängen kan ligga en längre tid i gropen så att det bildas en vattenlinje i höjd med röret. Enligt ansökan, markhöjden nära röret är 1–1,3 m. Därmed, har havsvattnet eller isarna inte kunnat stiga ens nära rörets höjd och har inte kunnat lämna några tydliga märken efter sig.

Den 13.11.2018 konstaterades det att det låg vatten i gropen och att det i röret fanns ca 10 cm vatten som låg på samma nivå som vattnet i Glot-

räsket. Havsvattenståndet var då +33 cm. Sökandena föreställer att allt detta bevisar att det inte är havsvatten i gropen utan regnvatten och vatten från Gloträsket.

Sökanden har i februari 2020, då vattenstånden i Vasa och i Jakobstad skulle vara mycket höga, konstaterat att vattnet i gropen hade runnit och fortfarande rann från Gloträsket genom röret och låg på en nivå som var 3 cm under rörets övre kant. Vattnet rann ut ur röret i riktning mot havet, inte in i röret. Därför föreställer sökanden att havsvattnet inte kan flöda in till Gloträsket genom det lilla röret under mycket högt vattenstånd. Ytterligare poängterar sökanden att vattnet från Gloträsket och terrängen runt gropen samt isen kan ligga i gropen en längre tid och lämnar då tydliga märken på gropens kanter efter vattenståndet.

Åtgärder som ska vidtas och konsekvenser för vattenområde

Vägområdet skulle ligga rätt nära kanten av Gloträsket mellan pålarna 3 och 4, ca 30 meter. Även där ligger vägområdet till största delen på fast mark. Det övriga vägområdet, från pålen 4 vidare söderut, ligger ännu längre ifrån strandkanten och på ännu hårdare och fastare mark. Längs hela vägområdet vid kanten av Gloträsket växer större och mindre träd. Området är inte sumpmark.

Vägen ska byggas så att vägytans bredd vid kanten av Gloträsket mellan pålarna nr 3 och 6 blir endast 3 meter och vägen kommer att löpa längs den sida av vägområdet som är längst borta från Gloträsket. Vägen i sin helhet kommer att ligga på fast och hård mark och inte kommer att röra strandkanten. Efter svackan planeras vägsträckningen på kanten av fast mark vilket inte påverkar träskets vattenföring eller växtlighet. Vägen åsamkar följaktligen minsta möjliga men för omgivningen och därmed försämras inte Gloträskets nuvarande status. Den nya vägen planeras få en vägtrumma för att inte hindra vattenflödet mot väster.

Förrättningsmännen har ansett att den enda möjligheten för vägens dragning är längs kanten av Gloträsket. Den dragningen innebär inte någon betydande förstörelse av naturen och inte heller innebär den vägdragningen någon betydande olägenhet för fritidsfastigheten.

I ansökan konstateras att Gloträsket inte är i naturtillstånd eller i sådant tillstånd enligt vattenlag att det avsevärt skulle försämrats av den planerade vägsträckningen ut till Höuvan. Genom att två olika vägbankar på både väster (utan vägtrumma) och öster (med vattennivåreglerade vägtrumma) påverkar träskets naturtillstånd till en sådan hög grad att träsket inte kan avses vara i naturtillstånd. Genom att redan varit så en längre tid är det svårt att restaurera vattenavrinningen på sådant sätt att Gloträsket skulle kunna återgå till naturtillstånd.

Uppgifter om fastigheterna

Den planerade vägsträckan, som är utpälad väster om Gloträsket, löper genom fastigheten Smedjeback I 499-407-6-6 och passerar nära ett fri-

tidshus på ett avstånd av ca 30 m från huset. Gloträsket 499-407-876-2 hör till Iskmo bys samfällda områden. Delägarlag är konstituerat, Iskmo skifteslag.

INSPEKTION

Regionförvaltningsverket har den 8.9.2020 utfört inspektion vid Gloträsket. Inspektionsberättelsen har fogats till handlingarna.

INFORMATION OM ANSÖKAN

Regionförvaltningsverket har informerat om ansökan genom att publicera en kungörelse och ansökningshandlingarna på regionförvaltningsverkets webbplats (www.ylupa.avi.fi) 1.10.–9.11.2020.

Information om kungörelsen har även publicerats på Korsholm kommunens webbplats. Dessutom har de parter som särskilt berörs av saken informerats om ansökan separat.

Regionförvaltningsverket har med anledning av ansökan i enlighet med 11 kap. 6 § i vattenlagen bett om ett utlåtande av ansvarsområdet miljö och naturresurser vid Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) i Södra Österbotten, av fiskerimyndigheten vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland samt av Korsholms kommun och miljöförvaltningsmyndigheten i Korsholms kommun.

UTLÅTANDEN

1) Ansvarsområdet miljö och naturresurser vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har i sitt utlåtande konstaterat att NTM-centralen har tidigare gett utlåtanden i ärendet dels åt lantmäteriverket i samband med vägförrättning, dels åt Österbottens tingsrätt i och med besvär över vägrätt. NTM-centralen har i sitt senaste utlåtande till tingsrätten ansett att glosjön på Yttre Bergskäret, även om den inte är i naturtillstånd, ändå kan anses vara i ett tillstånd likt det naturliga i sådan utsträckning att den kan anses vara ett vattendrag som är skyddat enligt 2 kap 11 § i vattenlagen.

Jorrdomstolen har i sitt domslut 12.10.2018, NR 18/9790, DNr M17/7299 konstaterat att "eftersom Gloträsket bör anses såsom ett vattendrag, som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen bör sökandena ansöka om i vattenlagen avsett undantagslov av regionförvaltningsverket innan vägrätten kan beviljas". Sökanden har ansökt om besvärstillstånd i Högsta domstolen men tillstånd har inte beviljats. (HD, diarienummer M2018/63, 25.3.2019, Nr 496).

Sökanden till vägrätten har trots detta ifrågasatt gloets nuvarande kontakt med havet i sin ansökan om undantagstillstånd.

NTM-centralen framhåller att naturtypen glo i den senaste nationella utvärderingen klassificeras som hotade naturtyper i hela landet. Hotnivån har utvärderats till hotklass VU (vaarantunut) även för södra Finland där Österbotten ingår (Kontula och Raunio 2018). Eftersom större delen av dessa småvatten förekommer vid den Österbottniska landhöjningskusten kan dess regionala hotnivå jämföras med dess hotgrad på nationell nivå eller åtminstone med hotnivån i södra Finland.

Glon hotas av muddringar, strandbyggande och avverkningar och på nationell nivå uppskattas det att endast ca 14 % av deras totalförekomst får utvecklas naturligt. Glon uppkommer som en följd av att havsvikar på grund av landhöjningen avsnörs från havet och genomgår en utveckling mot allt mindre vattendrag som har allt mindre kontakt med havet. På så sätt föregås glostadiet även av ett eller flera flada stadium. Ett glo har endast sporadisk kontakt med havet vid högvatten och storm då saltvatten kan strömma in. På basen av gloets växtlighet kan man avgöra bassängens djup, öppenhet, bottentyp och avstånd till havet. I ett glo förekommer mindre havsbundna arter jämfört med artbeståndet i en flada och havsarterna minskar vartefter utvecklingen och avsnörningen från havet fortgår. I ett glo förekommer det vanligen rikligt med undervattensväxtlighet (submersa vattenväxter) och stränderna kantas ofta av vass (*Phragmites australis*).

Såväl flador som glon hyser en värdefull biologisk mångfald för olika organismgrupper, inte minst fiskar, fåglar och groddjur. Enligt EU:s habitatdirektiv tillhör glon den prioriterade naturtypen kustnära laguner (kodbeteckning 1150).

NTM-centralen har i sitt utlåtande till Österbottens tingsrätt den 20.8.2018 (EPOELY/2274) tagit ställning till definitionen av vattendraget samt att det är i ett tillstånd likt det naturliga. NTM-centralen har inget mer att tillägga i detta. Utan noggrannare undersökningar är det inte möjligt att avgöra i vilken omfattning gloet har kontakt med havet i samband med högvatten och storm så att havsvatten kan komma in i gloet. Enligt NTM-centralens bedömning är det en fråga om ett sent utvecklingsstadium av ett glo.

NTM-centralen hänvisar till sitt tidigare utlåtande och framhåller att glosjöns vattenbassäng och strandzoner bevarats naturliga. Det är inte möjligt att bevilja vägrätt på det anvisade området i vägförrättningen utan att vägområdet skulle beröra gloets strandzon på bassängens sydvästra sida. Även norröver sträcker sig vägområdet genom en låglänt våtmark som har hydrologisk kontakt med gloet. Vägdragningen intill glosjön eller i dess strandzon skulle påverka naturtypen även genom att störa rastande och häckande fågel och möjligen även lekande groddjur, såsom åkergroda. Det planerade vägområdet skulle även påverka gloets tillrinningsområde negativt genom att sträcka sig över detta.

Den planerade vägdragningen skulle alltså avsevärt äventyra gloets naturtillstånd. Med beaktande att glon är klassificerad som en hotad naturtyp (VU) tillhörande EU:s habitatdirektiv och som även Finland har skyddsansvar för, kan åtgärder som avsevärt äventyrar ett enskilt glo hota skyddsmålen för ifrågavarande naturtyp. Undantagstillstånd bör således inte beviljas.

Utöver detta konstaterar NTM-centralen att i och med att vägdragningen sträcker sig över gloets strandzon, kan vägbygget definieras som ett tillståndspliktigt vattenhushållningsprojekt enligt vattenlagen 3 kapitel 2 §. NTM-centralen anser att vägrättens dragning bör utvärderas på nytt, eftersom vägområdet inte kan placeras i gloets strandzon utan att det av-

sevärt äventyrar gloets naturtillstånd. Vid genomförande av vägförbindelsen bör det även utvärderas om bassängens kontakt med havet kan förbättras genom att återställa den igenbyggda kontakten på gloets västra sida och/eller förbättra kontakten på den östra sidan.

2) Egentliga Finlands NTM-centralens fiskeritjänsterna-enhetens

utlåtande: Enligt sökanden finns det ingen vattenföring mellan Gloträsket och havet utanför varken på den västra eller på den östra sidan av Gloträsket. Södra Österbottens NTM-central anser i sin komplettering att enligt NTM-centralens uppfattning är det väsentligt med avsikt på definitionen av en glosjö att förbindelsen med havet fortfarande finns vid högvatten eller när det är storm. Glosjön torde vara i slutet av detta utvecklingsskede och havsvatten torde flöda in i bassängen åtminstone när det är högt vatten en längre tid. Området uppfyller således fortfarande definitionen av en glosjö. Enligt NTM-centralens observationer har glosjöns vattenbassäng och dess omedelbara strandzon bevarats naturliga. I kompletteringen konstateras det även att glosjön är inte i naturtillstånd.

Ur ansökningshandlingarna framgår det att den planerade vägen byggs mycket nära Gloträsket. I miljökonsekvensbedömningen framförs det att genom att göra en gemensam väg över svackan (väster om Gloträsket) med tillhörande vägtrumma (diameter 1–1,5m) till både fritidsfastigheten och Hövanvägen så kunde glosjön ännu fungera som lekplats för fisk. Dock bör en liten bäck grävas med skyffel för att få en naturlig vattenströmning under vår- och höstflöden mellan glosjön och havet. Enligt miljökonsekvensbedömningen planeras vägsträckningen längs med glosjön på onödigt låglänt mark. Genom att flytta vägsträckningen mellan 10–15 m mot väster kommer sträckningen på fast mark och påverkar inte det sankta området längs med glosjön. Denna sträckning bör/kunde kombineras med en gemensam vägtrumma över svackan i norr.

Fiskerimyndigheten anser att vägen är planerad att gå väldigt nära glosjön och att det hade varit betydligt bättre att flytta vägsträckningen mellan 10–15 m mot väster så att vägsträckningen kommer på fastmark och påverkar inte det sankta området längs med glosjön, som det framförs i miljökonsekvensbedömningen. Då skulle vägens påverkning på Gloträsket vara mindre också med tanke på fiskens lek i träsket om vattenflödet och därmed också fiskens vandring mellan havet och Gloträsket återställs.

I ansökningshandlingarna saknas uppgifter om Gloträskets möjliga fiskbestånd men enligt ansökningshandlingarna kan inte fisken vandra mellan Gloträsket och havet. Enligt karttjänsten Velmu är havet på östra sidan av Yttre Bergskäret väldigt gynnsamt yngelproduktionsområde för abborre och havet på Västra sidan av Yttre Bergträsket gynnsamt yngelproduktionsområde för abborre.

Fiskerimyndigheten anser att projektet inte får äventyra Gloträskets tillstånd, möjliga fiskbestånd eller äventyra Gloträskets potential som lek- och yngelproduktionsområde för fisk ifall vattenflödet och därmed också

fiskens vandring mellan havet och Gloträsket återställs, eller orsaka dem betydande olägenheter. Ifall projektet beviljas tillstånd är det rekommendabelt att enligt miljökonsekvensbedömningen bygga en gemensam väg med tillhörande vägtrumma så att glosjön ännu kunde fungera som lekplats för fisk samt att restaurera vattenföringen mellan havet och glosjön på ett lämpligt sätt så att fisken kunde stiga upp i glosjön för att leka. Det är även rekommendabelt att vägtrumman är av modellen halvtrumma. Ifall vattenflödet mellan havet och Gloträsket restaureras bör fiskens vandring till Gloträsket tryggas. Glosjöar är viktiga lekplatser och yngelproduktionsområden för fisk, främst för abborre, gädda och mört.

ANMÄRKNINGAR OCH ÅSIKTER

3) [REDACTED] har yrkat att ansökan förkastas i dess helhet. Därtill yrkar anmärkare att sökandena solidariskt åläggs ersätta hennes rättegångskostnader i Regionförvaltningsverket, hittills uppkomna rättegångskostnader med 10 165,95 €, jämte laga ränta.

Anmärkare bestrider sökandenas yrkanden och för ansökan åberopade grunder.

Jorrdomstolens laga kraftvunna dom - Gloträsket är ett vattendrag som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen

Med anledning av de grunder som sökandena åberopar i ansökan bör särskilt framhållas att föreliggande ärende inte handlar om att fastställa Gloträskets miljöstatus. Det är i Jorrdomstolens vid Österbottens tingsrätt laga kraft vunna dom 12.10.2018, Nr 18/9790 fastställt att Gloträsket är ett vattendrag som avses i 2 kapitlet 11 § vattenlagen.

Ärendet som nu är anhängigt i regionförvaltningsverket gäller uteslutande i vattenlagen 2 kapitlet 11 § 2 mom. avsedd ansökan om undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo. Med anledning av att sökandenas grunder i ansökan är bristfälliga och delvis direkt felaktiga är det motiverat att meddela nedanstående redogörelse gällande ärendet som resulterat i en laga kraft vunnen dom som fastställer Gloträskets miljöstatus. Redogörelsen är motiverad även på grund av att densamma är faktabaserad och innehåller utredningar som har betydelse vid bedömningen av föreliggande ansökan om undantagslov.

Vägförrättningen FNr 2013-447887

Anmärkare åberopar NTM-centralens utlåtande 27.06.2016 om en bedömning av projektets miljökonsekvenser samt utredningar som krävs för den samt att NTM-Centralen kan ta ställning till projektet. Sökandena har genomfört miljökonsekvensbedömningen år 2016. Där konstaterades, att: "Längs med glosjön planeras vägsträckningen på onödigt låglänt mark. I området växer Jungfru Marie Nycklar vilket antyder att

området har en för neijden värdefull flora. Genom att flytta vägsträckningen 10–15 m mot väster kommer sträckningen på fast mark och påverkar inte det sankta området längs med glosjön. Denna sträckning bör/kunde kombineras med en gemensam vägtrumma över svackan i norr. Tyvärr kommer vägen lite närmare fritidsfastigheten i väster men glosjöns flora och fauna kommer att bibehållas bättre".

Ytterligare konstaterades det att "Vad gäller miljökonsekvenserna bör vägen flyttas vid Yttre Bergskäret så att insjön och sjöns kanter inte påverkas negativt och en gemensam vägtrumma över det sankta området mellan västra havssidan och insjön bör göras. Genom att gräva ett dike mellan havet och insjön kunde sjön fungera som lekområde för fisk".

NTM-centralen har i utlåtandet 11.1.2017 konstaterat att sökandenas miljökonsekvensbedömning inte är tillräcklig. Av utlåtandet framgår bl.a.: "Vägsträckningen går mycket nära Gloträskets strand. Sträckningen bör kontrolleras eftersom förbindelsen mellan det i övrigt ganska naturliga Gloträsket och havet torde kunna återställas med skäliga åtgärder, trots att glosjöns förbindelse är avbruten med vägen som går på den östra sidan. Den planerade vägsträckningen bör preciseras utgående från utredningarna som har gjorts."

Av miljökonsekvensbedömningen våren 2017 framgår, att nere vid Glosträsket finns lite låglänt buskmark och att vägsträckningen kommer att flyttas på fast mark bestående av tallplanteringar och gles ung gran-skog. "För Gloträskets del gjordes den bedömningen att vägsträckningen bör flyttas upp på fast mark för att inte hota eller skada t.ex. för åker-grodan passande biotoper men också av andra orsaker som framgår av rapporten." "På samma gång som man eventuellt genomför vägpro-jektet så gavs rekommendationer på huru en nästan naturlig vattenväg mellan havet och Gloträsket kunde förverkligas". "Det finns ett naturligt flöde mellan Gloträsket (bakgrunden) och det öppna havet i väster".

NTM-centralen har här efter i utlåtandet 31.05.2017 till förrättningsmännen ansett att utredningarna är tillräckliga och att slutledningarna och rekommendationerna i utredningen bör beaktas när beslut fattas om vägsträckningen. Vid förrättningssammanträdet 21.6.2017 den som gjorde utredningen, hade anfört att han kommit med i ärendet i ett väldigt sent skede när vägsträckningen redan var utmärkt i terrängen och att hans uppdrag var att undersöka naturen längs den i terrängen ut-märkta vägsträckningen. Han framhöll även att han i sin undersökning bedömt att vägsträckningen längs Glosträsket bör flyttas upp på fast mark för att inte hota passande biotoper för åker-grodan men också av andra orsaker.

Anmärkaren refererar till beslut i vägförrättningen där förrättningsmännen har ansett att den enda möjligheten för vägens dragning är längs kanten av Gloträsket. Det innebär att förrättningsmännen gällande väg-sträckningen vid glosjöns strandkant inte har beaktat NTM-Centralens förenämnda utlåtanden och inte heller beaktat Miljökonsekvensbedöm-ningen 2016 och dess komplettering 2017, i vilka rekommendationen är att vägen inte bör byggas i glosjöns strandkant och varefter NTM-

Centralen i utlåtandet 31.5. 2017 anför att slutledningarna och rekommendationerna i utredningen bör beaktas när beslut fattas om vägsträckningen.

Ytterligare refererar anmärkaren till ärendets handläggning i Jorddomstolen vid Österbottens tingsrätt. NTM-Centralen har ansett att det inte är önskvärt att bygga vägen i glosjöns strandområde.

I detta fall är det enligt NTM-Centralens uppfattning inte fråga om en naturlig glosjö som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen. Objekts areal är ca 2,5 ha, men vägen som tidigare har byggts på västra sidan av sjön snör av den naturliga kontakten med havet. Väsentligt med avsikt på definitionen glosjö är att det fortsättningsvis rinner in havsvatten i sjön vid högt vatten och stormar. Vägen och den naturliga landhöjningen har enligt NTM-Centralens bedömning förhindrat detta. NTM-Centralen anser dock, såsom av tidigare utlåtanden framgår, att objektet sannolikt skulle kunna återställas. Därför är det motiverat att vägsträckningen flyttas ca 15 meter västerut från glosjöns strandlinje.

Under NTM-centralens fältbesök 16.8.2018 utvärderades vägsträckningen och närområdets lämplighet som förekomstområde för arter enligt habitatsdirektivets bilaga IV a samt glosjön på Gloskäret och sjöns naturtillstånd. I kompletteringen av bemötandet har NTM-Centralen korrigerat och kompletterat sin bedömning av glosjöns naturtillstånd och meddelat att den tidigare bedömningen har gjorts på basis av naturutredningarna som har gjorts upp för vägprojektet och miljöförvaltningens geografiska informationsmaterial.

I anslutning till definitionen av en glosjö hänvisar NTM-Centralen till beskrivningen av glosjö i rapporten om hotbedömningen av Finlands naturtyper. I samband med fältbesöket konstaterade NTM-Centralen att glosjön har eller har tidigare haft kontakt med havet både på den västra och på den östra sidan. Förbindelsen med havet i det nordvästra hörnet av glosjön har dock brutits av på grund av vägen som leder till stugtomterna. Det finns ingen brotrumma i vägen och havsvattnet kan sannolikt inte längre flöda in i glosjön.

Däremot finns en annan förbindelse med havet i det nordöstra hörnet på den östra sidan om glosjön. I vägen som går på den östra sidan av området finns en trumma på den aktuella platsen. Växtligheten på våtmarken mellan glosjön och havet är karaktäristisk för fuktiga lundar och kärr och även efter den torra sommaren 2018 syns tydligt de ställen som brukar ligga under vatten. På den del som ligger på havssidan av vägtrumman syns tydligt att vattenlinjen ofta ligger ovanför trummans nedre kant och att vatten således också kan flöda in i riktning mot glosjön.

Området uppfyller således fortfarande definitionen av en glosjö. Denna tolkning stöds också av Lantmäteriverkets material samt materialet som framställts i Projektet Kvarnen flada. Glosjön i Gloskäret ingår i projektets GIS-material, d.v.s. objekt som klassificerats ha vattenutbyte med havet, delas in i olika grupper, klasser, utgående ifrån

deras egenskaper. Klassificeringen färdigställas år 2019. I rapporten beskrivs hur olika mänskliga aktiviteter påverkar flador. Av rapporten framgår att vägar påverkar vattenkemin på grund av försurande, giftiga och gödande ämnen från bilar, vägar och körskador. Det är entydigt klart att hotet är detsamma även då fråga är om ett glo.

Enligt NTM-Centralens observationer har glosjöns vattenbassäng och dess omedelbara strandzon bevarats naturliga. Vid avverkning och byggande har skyddszoner lämnats kvar på strandområdena. Glosjön är således inte i naturtillstånd. Däremot bör den anses vara i ett tillstånd likt det naturliga.

Anmärkare refererar till Jorddomstolens syn på förrättningsstället syneprotokollet och poängterar att det hade föreslagits att vägsträckningen skulle flyttas upp på fast mark, men det hade inte gjorts.

Jorddomstolen vid Österbottens tingsrätt har i sin dom framhållit, att centralt är dock att komma ihåg det principiella förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i flador eller glon på högst 10 ha eller källor eller, någon annanstans än i Lappland, tjärnar eller sjöar på högst en hektar eller rännilar. Glon torde i detta fall hänvisande till NTM-Centralens utlåtande och jorddomstolens egna observationer i samband med syneförrättningen vara i slutet av detta utvecklingsskede och man kan i detta fall inte utesluta att havsvatten ännu kan flöda in i bassängen åtminstone när det är högt vatten en längre tid. Jorddomstolen har i domslutet fattat beslutet att Gloträsket bör anses såsom ett vattendrag som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen."

Sökandena har ansökt om besvärstillstånd hos Högsta domstolen över jorddomstolens dom och i sin ansökan om besvärstillstånd såsom grund för sin ansökan, förutom prejudikatsgrunderna lagens tillämpning i andra liknande fall och en enhetlig rättstillämpning, även åberopat jorddomstolens tolkning och tillämpning av 2 kapitlet 11 § i vattenlagen. såsom annat vägande skäl för att ärendet prövas av Högsta domstolen.

Sökandenas motiveringar för ansökan om besvärstillstånd i Högsta domstolen är så gott som ordagrant desamma som sökandena nu har anfört i sin ansökan. I besvärsskriften till Högsta domstolen har sökandena konstaterat att de centrala frågorna i ärendet är, *"Är Gloträsket längre en glosjö och ett sådant vattendrag som avses i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen"* och *"Äventyrar den vägdragning som förrättningsmännen har beslutat om de nuvarande förhållandena i Gloträsket"* samt *"att sökandena anser sig ha kunnat bevisa att de nuvarande vägarna på båda sidor av Gloträsket hindrar havsvattnet att flöda in i träsket"*.

Vattenlagen 2 kapitlet 11 § - lagstadgade kriterier gällande undantagslov

Vid ärendets bedömning skall beaktas, att det är i Jorddomstolens vid Österbottens tingsrätt laga kraft vunna dom fastställt att Gloträsket är ett i vattenlagen 2 kapitlet 11 § avsett glo. Detta ostridiga faktum utgör grund för regionförvaltningsverkets bedömning av föreliggande ärende.

Sökandenas påståenden och utredningar om att Gloträsket inte skulle vara ett glo i den mening som vattenlagen avser är grundlösa och saknar därtill betydelse i ärendet eftersom Gloträskets status är fastställt i jorrdomstolens laga kraft vunna dom.

Ärendet som nu är anhängigt i regionförvaltningsverket gäller uteslutande i vattenlagen 2 kapitlet 11 § 2 mom. avsedd ansökan om undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo. Vid ärendets bedömning skall jämligt vattenlagen 2 kapitlet 11 § 2 momentet beaktas att målen för skyddet av de typer av vattennatur som nämns i lagstadgandets 1 moment inte avsevärt får äventyras.

Med anledning av sökandenas skrivelse "Precisering" 18.11.2019 och i densamma ingående hänvisningar till lagen om enskilda vägar skall beaktas att nämnda lag inte eliminerar i ärendet fastställt krav på tillstånd enligt vattenlagen 2 kapitlet 11 §. Det innebär att tillståndsansökan inte skall bedömas vare sig enligt 7 § i gamla lagen om enskilda vägar eller 19 § i den nya lagen. Tillståndsansökan skall bedömas enligt de kriterier som är uppställda i 2 kapitlet 11 § i vattenlagen.

Av sökandenas ansökan om undantags lov kan man eventuellt dra den slutsatsen att det som anförts under rubriken *Tekniska lösningar vid vägbygget* är avsett att fungera såsom någon slags utredning gällande byggandet av vägen. Under denna rubrik har sökandena anförts att de kommer att bygga vägen så att vägytans bredd vid kanten av Gloträsket mellan pålarna nr 3 och 6 blir endast 3 meter och att vägen kommer att löpa längs den sida av vägområdet som är längst borta från Gloträsket samt att vägen därmed åsamkar minsta möjliga men för omgivningen och att Gloträskets status inte försämras.

Med anledning av dessa anföranden skall beaktas:

I jorrdomstolens laga kraft vunna dom är fastslaget att vägområdet är 10 meter brett med en fastställd sträckning som framgår från förrättningskartan. Regionförvaltningsverket har inte befogenhet att på ett för sökandena bindande sätt ändra på vägområdets bredd och platsen för detsamma. I Regionförvaltningsverkets bedömning skall därför beaktas att vägområdet är 10 meter brett och att vägområdet berör Gloträskets strand på den sträcka som framgår av förrättningskartan.

Gällande 4 § 3 mom i lagen om enskilda vägar framgår av RP 147/2017, "Som betydande förstörelse i naturen kan betraktas till exempel följder av istandsättningsåtgärder i anslutning till väganvändningen, vilka kan ha ofördelaktig inverkan på naturförhållandena."

Med stöd av utredningar i Miljökonsekvensbedömning år 2016 (komplettering våren 2017) samt Jorrdomstolens iakttagelser vid synförrättningen är det entydigt utrett att vägsträckningen längs Gloträskets strandkant är belägen på våtmark. I miljökonsekvensbedömningen år 2016 framhålls att vägsträckningen längs glosjön bör flyttas 10–15 meter mot väster för att komma upp på fast mark och NTM-Centralen har baserat på miljökonsekvensbedömningen år 2016 och komplettering

2017 meddelat att det är motiverat att vägsträckningen flyttas ca 15 meter västerut från glosjöns strandlinje. Sådan flyttning av vägsträckningen är inte möjlig med beaktande av att vägsträckningen invid Gloträskets strandkant är fastställd i jorrdomstolens laga kraft vunna dom.

Det ovan anförda visar att sökandenas påståenden om att vägen vid kanten av Gloträsket mellan pålarna 3 och 6 i sin helhet skulle kunna byggas på fast och hård mark är grundlöst och därtill ett fullständigt felaktigt påstående. En förutsättning för beviljande av undantagslov är att vägprojektets inverkan på Gloträskets naturliga förhållanden har utretts och att man på basen av utredningen såsom stadgas i 2 kapitlet 11 § 2 mom. i vattenlagen kan konstatera att målen för skyddet av Gloträsket inte avsevärt äventyras. Det är sökandenas uppgift att visa att det planerade vägprojektet inte avsevärt äventyrar Gloträskets naturliga förhållanden. Sökandena har inte till regionförvaltningsverket ingivit sådan utredning.

Sammanfattning

Med hänvisning till ovan i punkt 1. anført har både FM **Ingvar Fagerholm** och NTM-Centralen åberopat utredningar, slutledningar och rekommendationer som utvisar att vägsträckningen längs Gloträskets strandkant avsevärt äventyrar Gloträskets naturliga förhållanden. Sökandenas ansökan om undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i ett glo skall fördenskull förkastas till alla delar.

Rättegångskostnaderna

Vägsträckningen längs Gloträskets strandkant är delvis belägen på anmärkarens fastighet och föreliggande ärende har fördenskull betydelse för anmärkare. Ytterligare skall beaktas att sökandenas grunder i ansökan är bristfälliga och delvis direkt felaktiga, vilket erfordrat en utförlig redogörelse gällande ärendet och tillämplig lag och de grunder som utvisar att sökandenas ansökan skall förkastas. Det är fördenskull oskäligt att anmärkare själv skall stå för sina rättegångskostnader i Regionförvaltningsverket.

SÖKANDENAS FÖRKLARING

Sökandena har i deras förklaring framfört följande: Vi upprepar allt som vi har yrkat och framfört i vår ansökan och i senare tillägg, liksom allt som vi framfört under Regionförvaltningsverkets granskning i terrängen.

NTM-centralen upprepar i sitt mycket ensidiga utlåtande innehållsmässigt detsamma som centralen framförde den 20.8.2018 i Jorddomstolen. NTM-centralen glömmar helt och hållet bort sina två tidigare utlåtanden, i vilka NTM-centralen har bedömt situationen helt annorlunda, dvs. konstaterat att de två villavägarna på båda sidor av Gloträsket faktiskt har stängt vattenflödet från havet in till träsket. NTM-centralen medger dock själv att: "Utan noggrannare undersökningar är det inte möjligt att avgöra i vilken omfattning gloet har kontakt med

havet i samband med högvatten och storm så att havsvatten kan komma in i gloet”.

De facto har vi gjort nämnda, noggranna undersökningar, vilka har bifogats till vår ansökan och som visar att havsvattnet inte kan flöda in i Gloträsket. NTM-centralen hänvisar i sitt utlåtande även till de delvis politiska utvärderingarna. Vi vill poängtera att regionförvaltningsverket ska basera sitt beslut på lagliga och juridiska grunder, inte miljöpolitiska åsikter. Regionförvaltningsverkets uppgift är att fungera såsom en domstol, utan politiska ställningstaganden.

I utlåtandet påstår NTM-centralen att Gloträsket har en hydrologisk kontakt med havet. Faktum är, att det är de två villavägarna som motståndarna har byggt som hindrar denna kontakt. Det är svårt att förstå att Höuvanvägen nu plötsligt skulle vara en så stor riskfaktor som NTM-centralen påstår. Gloträskets status ändrades slutgiltigt redan då de nu aktuella villavägarna byggdes.

Det är inte rättvist att vi behandlas annorlunda än de fastighetsägare som genom sina vägbyggen stängde vattenflödet från havet till Gloträsket.

Av **Egentliga Finlands NTM- centralens** utlåtande kommer det tydligt fram att fisken inte har någon möjlighet att vandra från havet till Gloträsket. I utlåtandet talas om att träsket borde återställas, så att fisken igen ska kunna leka i träsket. Faktum är att fisken redan i tiotal år har hindrats från att leka av de båda villavägarna, som har stängt fiskens möjligheter att vandra till träsket. Det är möjligt att det runt Höuvan finns goda lekplatser för abborre, men som sagt, fisken kan inte vandra upp till Gloträsket. De nuvarande villavägarna hindrar den, men på andra sidan är vattenståndet alltid lågt på våren då abborren leker, såsom också statistiken från tiden 1.1.2010–30.6.2020 visar.

Vi har i vår ansökan och dess bilagor mycket tydligt visat att vattnet inte har varit så högt att abborren skulle ha kunnat vandra från havet till Gloträsket för att leka. Vi vill även betona att om havsvattnet någon gång har varit litet högre, så har det varit under vinterhalvåret då leken inte har varit aktuell. VARELY har inte heller kunnat påvisa att vårt vägprojekt skulle inverka negativt på Gloträskets nuvarande status.

Anmärkare kritiserar vår ansökan med påståenden om att våra grunder skulle vara bristfälliga och delvis direkt felaktiga. Vi bestrider dessa anklagelser. Vår ansökan baserar sig på det faktamaterial som har kommit upp under den här långa processen.

Anmärkare hänvisar i sin anmärkning även till vår ansökan om besvärstillstånd hos Högsta Domstolen. HD beviljade inte besvärstillståndet, men det betyder inte att HD skulle ha avgjort själva sakfrågan. HD har endast behandlat frågan om huruvida det fanns skäl att bevilja besvärstillstånd eller inte. Ingenting annat.

Vi vill ännu en gång poängtera att förrättningsmännen har haft all information till sitt förfogande. Allt som gäller naturen och miljön. De har

i sitt beslut kommit fram till att den nuvarande vägsträckningen är den enda möjliga och på samma gång den bästa möjliga.

Förrättningsmännen har bekantat sig med terrängförhållandena och efter det bestämt vägsträckningen. De har haft till hands samma handlingar som Back hänvisar till i sin anmärkning, utom NTM-centralens utlåtande 20.8.2018, i vilket dess undertecknare, chefen för naturskyddsenheten, ändrade sin tidigare ståndpunkt gällande Gloträskets status till vår nackdel. Anmärkningsvärt är att hon i sitt tidigare utlåtande från den 31.5.2017 konstaterat att utredningarna var tillräckliga.

Anmärkare talar i sin anmärkning mycket om återställande av Gloträsket. Återställandet har lyfts fram först nu när Höuvanvägens framtid har blivit aktuell. Inte har hon och inte heller NTM-centralen tidigare visat något som helst intresse för att återställa Gloträsket. Tvärtom har hon själv varit med om att bygga den lilla vägen till sitt fritidshus, vägen som i årtal har hindrat och hindrar havsvattnet att flöda in till Gloträsket. Byggandet av Höuvanvägen har inte någon negativ inverkan på ett eventuellt återställande, men att försöka återställa Gloträsket är för sent. Den möjligheten har försumrats för länge sedan. Att försöka återställa vattenflödet från havet till Gloträsket är kanske tekniskt möjligt, men vad nyttar det? Inte blir Gloträsket på det sättet en äkta glo igen.

Såsom vi redan tidigare i olika sammanhang har framfört ska utgångspunkten vid bedömningen av vägbygget vara Gloträskets status i dag. Man ska undersöka vilken inverkan bygget eventuellt skulle ha på Gloträsket av i dag. Inte hänvisa till i vilket skick träsket var innan de båda villavägarna byggdes. Kan byggandet av Höuvanvägen faktiskt väsentligt äventyra träskets nuvarande status?

Anmärkare och NTM-centralen tycks ha varit nöjda med Gloträskets nuvarande status innan Höuvanvägen blev aktuell, men nu, när förrättningsmännen har gjort sitt beslut, skulle enligt deras mening Gloträskets nuvarande skick vara i fara. Så är det dock inte. Höuvanvägen äventyrar inte Gloträskets status.

Vi vill även hänvisa till det kapitel i vår ansökan som heter "2 kapitlet 11 § i vattenlagen och terrängförhållandena". I regeringens motiveringar (RP 277/2009) till 11 § i 2 kap. i vattenlagen sägs: "Begreppet naturligt tillstånd ska förstås på samma sätt som i 1 kap 15 a och 17 a § i den gällande vattenlagen. Det handlar först och främst om naturtyper vars väsentliga särdrag inte har förändrats till följd av någon form av bearbetning. Begreppet ska dock inte tolkas så snävt att det bara omfattar objekt som står utanför all påverkan av mänsklig verksamhet. För det första är små förändringar som inte påverkar de väsentliga särdragen möjliga utan att det anses att det naturliga tillståndet inte går att återställa. För det andra har naturen kunnat återgå i ett naturligt tillstånd efter förändringarna som en följd av en naturlig utveckling eller restaureringsåtgärder. Däremot gäller bestämmelsen inte situationen där särdrag som är kännetecknande för en naturtyp har gått förlorade

för alltid”.

För att utreda begreppet ”naturtillstånd” vill vi hänvisa till regeringens motiveringar till 29 § i naturvårdslagen. I 1 mom. uppräknas nio naturtyper som skall skyddas. Områden som hör till dem och som befinner sig i naturtillstånd eller i ett med naturtillstånd jämförbart tillstånd får inte ändras så, att detta äventyrar att naturtypens karakteristiska drag bevaras”. Och vidare ...”Med att bevara ”karakteristiska drag” avses åter att området nog får ändras på andra sätt, bara de faktorer som ligger till grund för skyddet av naturtypen bevaras eller eventuellt t.o.m. stärks..”.

Vad gäller definitionen av ”glo” kan vi konstatera att Gloträsket inte längre når upp till benämningen välfungerande glo. Läget är i dag sådant att det inte finns någon som helst möjlighet för havsvattnet att flyta in till Gloträsket. De vägar som har byggts ”runt” Gloträsket hindrar allt vattenflöde från havet. Motpartens påståenden att havsvattnet kan flöda in till Gloträsket baserar sig bara på antaganden, inte på verklighetsbaserade fakta.

Vi hänvisar här även till vår ansökan och våra tilläggsutredningar. Den vattenanalys som det utomstående företaget KVVY Tutkimus Oy har gjort visar enligt deras utlåtande följande: ”Havaintopisteet Gloskäret 1 ja 2 eivät edusta merivettä tutkittujen analyysien perusteella. Kuten referenssipisteestä (Meri) huomataan, arvot ovat 50–100 kertaiset verrattuna havaintopisteisiin Gloskäret 1 ja 2. Sähköjohtavuus 17 mS/m kuvastaa tyypillistä jokivettä (makeavesi-sadanta).” Vattnet i Gloträsket är regnvatten och vatten som har runnit ner till träsket från den omgivande terrängen. Vattnet i Gloträsket är typiskt älvvatten.

Enligt våra tilläggsutredningar 16.2. och 20.2.2020, som vi har lämnat in till regionförvaltningsverket, undersöktes den 16.2.2020, då havsvattenståndet var +90 –+100 cm, om det då skulle vara möjligt för havsvattnet att flöda in till Gloträsket. Undersökningen visade att så inte var fallet, utan vattnet från Gloträsket rann genom utloppsörret ut i havet.

Tilläggsutredningarna visar även att den vattenlinje som fanns på stenen vid vattengropen då jorddomstolen förrättade sin syn på platsen, har bildats av sötvattnet som stannar i gropen, inte av vattnet från havet såsom motparten påstår. Även vårt statistiska material som bifogats till ansökan stöder vår ståndpunkt. De höga vattenstånden har varit och är så kortvariga att de inte hinner nå fram till Höuvan på grund av holmens trånga läge långt inne i skärgården. Vi vill ännu en gång hänvisa till Jorddomstolens konstaterande i sin dom: ”Vägtrumman som sådan är till sin diameter liten och det är osäkert om vatten överhuvudtaget kan flöda in till Gloträsket ens vid högt vatten och stormar.”

Höuvanvägens mittlinje är pålad och följer den sträckning som terrängen medger. Vi har i vår ansökan och dess specificering hänvisat till att det är den 19 § i lagen om enskilda vägar som bestämmer, att en väg till sin sträckning, bredd och även eljest skall byggas så, att

ändamålet därmed på bästa sätt uppnås utan att någon åsamkas större skada eller förfång än behovet kräver. Vägen skall byggas innanför det vägområde som förrättningsmännen har beslutat och så, att resultatet motsvarar lagrummets bestämmelser.

Såsom vi redan tidigare har framfört kommer vi att bygga Höuvanvägen så, att vägytans bredd blir endast 3 meter vid "kanten" av Gloträsket mellan pålarna nr 3 och 6, och även längre söderut, om terrängen så kräver. I så fall bygger vi vägen så, att den kommer att löpa längs den sida av vägområdet som är längst borta från Gloträsket. Detta betyder att vägen i sin helhet kommer att ligga på fast och hård mark och inte kommer att röra strandkanten, där det redan nu växer rätt så stora träd och således inte är någon sumpmark. Vägen stör inte träskets vattenhushållning och åsamkar följaktligen minsta möjliga men för omgivningen, och därmed försämras inte heller Gloträskets nuvarande status.

Anmärkare kritiserar dessa våra planer och påstår att vi på sätt och vis kräver att regionförvaltningsverket skulle ändra vägförordningens beslut gällande vägområdets bredd. Det kräver vi inte. Vi vill endast hänvisa till lagen om enskilda vägar som förutsätter att alltid, då man bygger en enskild väg, bör man beakta terrängen, naturen, miljön och enskilda fastighetsägare, så att eventuella skador och men blir möjligast små. Dessa bestämmelser gäller hela Höuvanvägen ända fram till Höuvans sydligaste ända, inte bara i närheten av Gloträsket.

Vi vill ännu en gång lyfta fram NATURE-INVESTs "Utlåtande angående Gloträskets miljöstatus i Köklot, Korsholm 2019". Vi hänvisar till sammanfattning i det ovan nämnda utlåtandet, som fastslår att Gloträsket ligger mellan tre vägar söder om själva Köklotvägen. Gloträskets naturliga kontakt med omgivande vattenområden avskärs av två mindre vägar öster och väster om Gloträsket. Vägarna leder till fritidsfastigheter.

Fagerholm fortsätter: "Gloträsket är idag ett mindre träsk med endast ett mindre utloppsrör i vägbanken på östra sidan som placerats för att reglera vattennivån i träsket. Skulle inte vägbankarna på östra och västra sidan finnas skulle träskets vattenspiegel idag inte finnas utan träsket vore till stora delar igenvuxet av vass och videbuskage. Vägtrummans reglering leder till att det idag finns en öppen vattenspiegel som höjer rekreationsvärdet för de omgivande fritidsfastigheterna och även möjliggör för mås- och andfåglar att häcka i området.

Sökanden kommenterar att Gloträsket inte är i naturtillstånd eller i sådant tillstånd att det avsevärt skulle försämrats av den planerade vägsträckningen ut till Höuvan. Genom att två olika vägbankar både på västra (utan vägtrumma) och på östra sidan (med vattennivåreglerande vägtrumma) påverkar träskets naturtillstånd i en så hög grad att träsket inte kan anses vara i naturtillstånd. Genom att det redan varit så en längre tid är det svårt att restaurera vattenavrinningen på sådant sätt att Gloträsket skulle kunna återgå till naturtillstånd. Den planerade vägen

längs Gloträskets västra kant kommer inte att påverka träskets vattenföring västerut genom att den nu befintliga vägbanken inte har någon vägtrumma. I tidigare utredningar har konstaterats att den planerade vägsträckningen inte påverkar Gloträskets miljöstatus.

Hänvisande till allt det ovan stående kan vi konstatera att vårt vägprojekt inte kommer att inverka negativt på Gloträskets nuvarande status.

Rättegångskostnader

Anmärkare yrkar ersättning för sina rättegångskostnader hos Regionförvaltningsverket. Detta yrkande bestrider vi i sin helhet, både vad gäller grunderna och vad gäller storleken.

I 64 § i förvaltningslagen sägs att "I ett förvaltningsärende svarar envar för sina kostnader". I lagens motiveringar RP 72/2002 rd står följande: "Enligt den huvudregel som framgår av 1 mom. ersätts inte de kostnader som ett förvaltningsärende åsamkar parterna utan var och en svarar för sina egna kostnader".

Back motiverar även sina yrkanden med påståendet att ärendet bl. a. har krävt utförliga redogörelser för tillämpade lagar. Allt detta är dock sådant material som har varit med i processen redan tidigare. Det har alltså varit bekant för motparten och inte krävt något extra arbete.

Ytterligare hänvisar vi till att det är Jorddomstolen som förpliktade oss att söka undantagstillstånd hos regionförvaltningsverket. Vad gäller rättegångskostnaderna anser vi att de är alldeles för höga. Yrkandet gällande rättegångskostnaderna bestrids och ska förkastas.

Sammanfattning

Vid beslutsfattandet ska regionförvaltningsverkets utgångspunkt vara Gloträskets skick i dag. Den väg som har byggts på västra sidan av Gloträsket hindrar allt vattenflöde från havet till Gloträsket. Detta har även jorddomstolen konstaterat. Ovan har vi bevisat att också vägen på den östra sidan av Gloträsket hindrar havsvattnet från att flöda in till träsket.

Det lilla röret, som delvis är ihoptryckt av vägen och trafiken, ger enbart en teoretisk möjlighet, om ens det, för havsvattnet att flöda in. I verkligheten flödar havsvattnet inte in i Gloträsket. Eftersom det förekommer flest höga vattenstånd på vintern då havet är istäckt och röret är täppt av is, har havsvattnet ingen möjlighet att tränga igenom röret in till Gloträsket.

Då man beslutar att ett vattendrag är en fungerande glosjö, bör man utgå från att det finns faktiska möjligheter för havsvattnet att flöda in till glosjön och att fisken kan vandra in till glosjön för att leka. Vi har ovan visat att havsvattnet inte längre kan flöda in till Gloträsket vid högt havsvattenstånd, inte ens under kraftiga stormar. Gloträsket har inte

längre de väsentliga särdrag som krävs för att vara en glosjö i den mening som vattenlagen avser. De karakteristiska drag och faktorer som ligger till grund för skyddet av naturtypen glosjö har förstörts och existerar inte längre.

Hänvisande till allt som vi har framfört, ansöker vi om att regionförvaltningsverket beviljar oss det undantagslov som 11 § i 2 kap. i vattenlagen förutsätter.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS AVGÖRANDE

Undantag från förbudet i 2 kap 11 § 1 mom i vattenlagen

Regionförvaltningsverket avslår ansökan.

Sökandenas syfte är att bygga vägförbindelsen förbi Gloträsket och vidare till Höuvan. Jorddomstolen har i sitt domslut 12.10.2018 (nr 18/9790) konstaterat att eftersom Gloträsket bör anses såsom ett vattendrag, som avses i 2 kap. 11 § i vattenlagen bör sökandena ansöka om i vattenlagen avsett undantagslov av regionförvaltningsverket innan vägrätten kan beviljas. Sökanden har ansökt om besvärstillstånd i Högsta domstolen men tillstånd har inte beviljats.

Enligt 2 kap. 11 § 1 mom. i vattenlagen är det förbjudet att äventyra de naturliga förhållandena i flador eller glon på högst tio hektar. Enligt 2 mom. i samma lag kan tillståndsmyndigheten i enskilda fall på ansökan bevilja undantag från förbudet i 1 momentet, om målen för skyddet av de typer av vattennatur som nämns i momentet inte avsevärt äventyras.

Flador och glon räknas till den prioriterade naturtypen av habitatdirektivet, de kustnära lagunerna (1150). Enligt den senaste hotbedömningen är naturtypens skyddsnivå i Finland ogynnsam. Hotnivån av flador och glon har utvärderats sårbar (VU) i den senaste nationella utvärderingen.

Enligt *Åtgärdsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan 2016–2021* är glon och flador viktiga livsmiljöer bland annat för många vattenfåglar, insekter och växter. Den mänskliga påverkan på Kvarkens flador är omfattande och de största hoten är strukturella förändringar såsom muddring, privata stränder och hamnar, felplacerade vägtrummor, skogsdikning och andra fysiska åtgärder. Glon är känsliga mot små förändringar i omgivningen. Dikning och avverkning likaväl som vägbyggnad kan förorsaka förändringar i avrinningsområde.

Enligt regeringens proposition (RP277/2009 rd), gäller begreppet *naturligt tillstånd* även miljön som är i tillstånd som påminner om naturligt tillstånd eller miljön, vars särdragen har förändrats till en viss grad på grund av mänsklig verksamhet. Om det är fråga om obetydliga ändringar, kan naturtillstånd inte anses vara oåterkallelig. När glosjöns ursprungliga särdrag har bevarats kan det anses vara i tillstånd likt det naturliga. Även om naturtypen har behandlats kraftigt kan det småningom återgå till tillstånd likt det naturliga på grund av naturlig återhämtning el-

ler återställning. Då är försvagande av tillståndet tillståndspliktig. Det är förbjudet att försvaga tillståndet i mindre vattendrag i såväl naturligt som naturliknande tillstånd. Förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i glon gäller även dess kant- och verkningsområden.

Gloträsket har blivit avsnörd från havet på västra sidan av träsket, när vägen har byggts. Regionförvaltningsverket är överens med NTM-centralen att det är fråga om ett sent utvecklingsstadium av ett glo, möjligen även den sista formen i fladornas utvecklingsstadier, där ingen tillförsel av havsvatten mera kan ske.

Regionförvaltningsverket anser såsom NTM-centralen att Gloträsket, även om den inte är i naturtillstånd, ändå kan anses vara i ett tillstånd likt det naturliga i sådan utsträckning att den kan anses vara ett vattendrag som är skyddat enligt 2 kap 11 § i vattenlagen. Väsentliga egenskaper av glosjön i fråga kan inte anses att ha förlorats permanent. Det har inte uteslutits att förbindelse med havet fortfarande finns vid högvatten eller när det är storm om man även tar i beaktande långvariga variationer i vattennivå i området. Gloträskets vattenbassäng, strandzon och avrinningsområde har bevarats relativt naturliga och nästan helt i naturtillstånd på västra sidan. Skogen är nästan orörd. I handlingarna finns inte heller annars sådana utredningar om ifrågavarande glosjöns tillstånd att det kunde anses att glosjöns naturtillstånd har förlorats slutgiltigt.

Regionförvaltningsverket anser att vägdragningen på det anvisade området i omedelbar närhet av gloets strandzon är inte möjlig utan att vägområdet skulle påverka glosjöns avrinningsområde negativt och skada glosjöns strandzon samt vegetation på Gloträskets sydvästra sida. Norröver finns det även en låglänt våtmark som har hydrologisk kontakt med Gloträsket. Projektet kan ha en menlig effekt på biologin i glosjön, även om vägsträckningen flyttas högre upp på fast mark.

Vägbyggandet enligt ansökan och därmed ändring av avrinningsområdet av glosjön, kan inte avses som en obetydlig ändring och efter det, särdrag som är kännetecknande för naturtypen skulle ha gått förlorade för alltid.

Regionförvaltningsverket anser att det inte finns förutsättningar för beviljande av undantag. På grund av det ovan framförda, kan Gloträsket anses vara så en representativ glosjö, att beviljande av undantag från förbudet att äventyra ifrågavarande naturtyp enligt ansökan, skulle leda till resultat som är förbjudet enligt 2 kap 11 § i vattenlag. På grund av ansökningshandlingarna, utlåtanden, samt inspektion på platsen kan det inte uteslutas möjligheten, att beviljandet av undantag kunde avsevärt äventyra skyddsmålen ifrågavarande naturtyp. Undantagstillstånd kan således inte beviljas.

Sökanden har framfört naturutredningar gjorda i området till stöd för sin undantagsansökan. Regionförvaltningsverket anser att på grund av utredningarna kan områdets tillstånd likt det naturliga inte uteslutas. En

naturtyp i fråga och som är i tillstånd likt det naturliga behöver inte vara mångsidig på grund av arter.

Sökanden har hänvisat även till två utredningarna i sin ansökan, "De kustnära småvattendragens status som fisklekplatser i Österbotten (1997–1998)" som är en övergripande beskrivning av många småvattendrag i Österbotten och "Fladorna och glosjöarna i Norra Kvarken" (1997) " där har undersökts totalt ett tiotal flador och glosjöar samt deras växlighet och bottenfauna. De ovannämnda utredningarna kan inte anses att vara omfattande register om österbottniska glosjöar eller flador i enlighet med 2 kap 11 § i vattenlagen.

När ärendet avgörs har förhållandet till markanvändningsplaneringen tagit till beaktande såsom förutsättas i 3 kap 5 § i vattenlagen.

Tillämpade bestämmelser

2 kap. 11 § i vattenlagen

Svar på utlåtanden och anmärkningar

Regionförvaltningsverket har tagit i beaktande utlåtanden i avgörandet av ärendet. Ansvarsområdet miljö och naturresurser vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har konstaterat att vägbygget enligt ansökan definieras som ett tillståndspliktigt vattenhushållningsprojekt enligt vattenlagen 3 kapitel 2 §. Regionförvaltningsverket konstaterar att bedömning om behovet av vattentillstånd görs separat.

██████ har i sin anmärkning yrkat ersättning för rättegångskostnader hos regionförvaltningsverket. Enligt vattenlagen 11 kap 23 § 1 mom svarar parterna för sina egna kostnader hos tillståndsmyndigheten.

HANDLÄGGNINGSavgiften och hur den fastställs

Handläggningsavgiften är 1 910 euro.

Fakturan skickas senare från Statens servicecenter för ekonomi- och personalförvaltning.

Avgiften bestäms enligt statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken (1244/2018). Avgiften för behandlingen av ansökan om undantag från det förbud som avses i 2 kap. 11 § i vattenlagen är 1 910 euro enligt den avgiftstabell som finns bifogad förordningen.

INFORMATION OM BESLUTET

Beslut

Sökande
Korsholms kommun
Miljövårdsmyndigheten i Korsholms kommun
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten/ansvarsområdet miljö och naturresurser

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, fiskerihushållningsgruppen
Finlands miljöcentral

Meddelande om beslutet

Sakägare, som har fått särskild delgivning av tillståndsansökan. De som framställt anmärkningar, yrkanden eller åsikter när ansökan delgavs.

Regionförvaltningsverket informerar om ett beslut den meddelat genom att publicera en kungörelse och beslutet på sin webbplats (<https://ylupa.avi.fi/sv-FI>). Information om kungörelsen publiceras även på Korsholm kommunens webbplats.

ÖVERKLAGANDE

Beslutet får överklagas hos Vasa förvaltningsdomstol genom besvär.

Bilaga

Besvärsanvisning

Ärendet har avgjorts av miljöråden Mikko Vesaaja (ordförande) och Katja Söderlund.

Ärendet har föredragits av miljööverinspektör Maria Järvi-Laturi.

Dokumentet har godkänts elektroniskt. En anteckning om att dokumentet godkänts elektroniskt finns på beslutets sista sida.

BESVÄRSANVISNING

Regionförvaltningsverkets beslut eller avgiften som tas ut för beslutet kan överklagas genom att skriftligen anföra besvär. Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Besvär över beslutet kan anföras av parterna samt registrerade föreningar eller stiftelser, kommunen eller kommunerna inom influensområdet och deras miljöskyddsmyndigheter som arbetar för bättre trivsel i bomiljön eller för att främja miljö-, hälso- eller naturskyddet inom influensområdet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna och andra myndigheter som övervakar det allmänna intresset i ärendet.

För behandlingen av ärendet i förvaltningsdomstolen kan det tas ut en rättegångsavgift i enlighet med lagen om domstolsavgifter (1455/2015) och justitieministeriets förordning om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (1383/2018). Avgiften är 260 euro. I lagen om domstolsavgifter finns det angivet i vilka fall som det inte tas ut någon avgift. Närmare uppgifter om avgifterna fås av förvaltningsdomstolen.

Gör så här

Om du vill överklaga regionförvaltningsverkets beslut ska du innan besvärstiden går ut skriftligen anföra besvär till Vasa förvaltningsdomstol. Besvärstiden upphör 20.12.2021.

Besvärstiden fastställs på följande sätt:

- Delfåendet av beslutet anses ha skett senast den sjunde (7:e) dagen efter att regionförvaltningsverket har publicerat beslutet på sin webbplats.
- Besvärstiden är 30 dagar från delfåendet av beslutet.
- När tidsfristen fastställs räknas inte den dag då du har tagit del av beslutet med.
- Om tidsfristens sista dag är en helgdag, självständighetsdag, första maj, julafton, midsommarafton eller en helgfri lördag löper tidsfristen ut den första vardagen efter det.

Uppge i besvärsskriften

- följande uppgifter om den som anför besvär: namn, telefonnummer och övriga nödvändiga kontaktuppgifter, såsom e-postadress. Om besvär anföras av en sammanslutning, ge dess namn och kontaktuppgifter.
- namn på den lagliga företrädaren, ombudet eller någon annan som har avfattat besvärsskriften samt dessa personers telefonnummer och övriga nödvändiga kontaktuppgifter, såsom e-postadress.
- postadress och eventuell annan adress dit handlingar som gäller rättegången kan sändas (processadress). Om man har meddelat förvaltningsdomstolen flera processadresser eller om man inte har angett vilken av de givna kontaktuppgifterna som är processadress kan domstolen välja till vilken adress den sänder handlingarna.
- vilket beslut som överklagas
- vilken del av beslutet som överklagas
- vilka ändringar man yrkar på i beslutet
- de grunder på vilka man yrkar på ändring.
- vad besvärsrätten grundar sig på, om beslutet som överklagas inte gäller den som anför besvaren.

Om kontaktuppgifterna ändras ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om detta medan besvären är anhängiga.

Bilagor

- Regionförvaltningsverkets beslut som man överklagar (originalet eller en kopia)
- Handlingar som man åberopar som stöd för yrkandena (om man inte redan tidigare har skickat dessa till regionförvaltningsverket)
- Fullmakt
 - Ett ombud som inte är advokat, offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011) ska bifoga en fullmakt till besvären.
 - Ombudet behöver inte lämna in en fullmakt om förvaltningsdomstolen får ett elektroniskt dokument med en utredning över ombudets fullmakt. Ombudet behöver inte heller ha en fullmakt om den som överklagar har gett en fullmakt muntligen i domstolen eller om ombudet har varit ombud i ett tidigare skede av behandlingen av ärendet.

Skicka besvärsskriften till förvaltningsdomstolen

Förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter är:

Vasa förvaltningsdomstol

Korsholmsesplanaden 43, 4:e vån (besöksadress)

PB 204, 65101 Vasa (postadress)

e-post: vaasa.hao@oikeus.fi

telefonväxel: 029 56 42 611

kundtjänst: 029 56 42 780 (öppet mån–fre kl. 8.00–16.15)

fax: 029 56 42 760

Det är den som överklagar som ansvarar för att besvärsskriften kommer in inom tidsfristen när den skickas per post, e-post, fax eller med bud. En person som är intagen på en sluten anstalt kan inom besvärstiden ge sin besvärsskrift till den person vid anstalten som sköter denna uppgift eller till chefen för anstalten.

Besvärsskriften ska vara framme vid förvaltningsdomstolens registratorskontor senast besvärstidens sista dag före tjänstetidens slut kl. 16.15.

Besvär kan även lämnas in i förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja LSSAVI/10695/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/10695/2019 har godkänts elektroniskt

Järvi-Laturi Maria 12.11.2021 09:33

Söderlund Katja 12.11.2021 09:45

Vesaaja Mikko 12.11.2021 10:04